

je ta opomin, pa s tem: nujniša mu bodi izvršitev! Ti mi porečeš: naša siromaska cerkva ne more zdrževati umetnega orglavca. Odgovarjam ti: ali misliš, da prost človek si ne sme prizadevati, naj lepo časti Boga? Saj je zadosti cerkvenih lahkih prediger (Kothe), ki prej, kakor najumetniše, človeško srce zazibajo v pobožnost; teh prediger se ti vsak lahko nauči.

V Mariboru že poje od velike noči cecilijin pevski zbor pri pontifikalnih (škofovih) sv. mašah. Na Cecilijino je zapel Witt-ovo mašo (v čast sv. Luciji) s trobentnim spremljevanjem. Marsikateri vernik je nagnil uho, ker se mu je zdelo, da sliši speve iz višav odmevajoče na zemlji; to ti je bilo čvetero trobent naslanjajočih se na nežno zborovo petje. Kdor je potem na praznik čistega spočetja D. M. Wittovo mašo (sv. Ambroziju v čast) poslušal, opazil je njeno resnobo in razumel tekst (besede) kolikor toliko, temu se je razgrelo srce v blaženih čutih. Pri polnočnici je pevski zbor cecilijin povečeval skrivnostno slovesnost s Koenen-ovo mašo, katera je prvotna in osobito lepo izraža včlovečenje: čeravno je dvoglasna, sliši se pa enako večglasnej. Na božič ob 10. uri se je ponovila ova krasna Witt-ova v čast sv. Ambroziju z novimi ulogami. Vse umotvore glasbene, ki so se spretno prednašali — hvala č. g. pevovodji Hudoverniku — nadkriljeval je veličastni koral.

Dobro cecilijansko petje dopade vsacemu; dokaz temu je list »Marburger Zeitung«, kateri je, čeravno ni dobrohoten krščanstvu, obžaljeval svoje prejšnje pred-sodke proti cecilijanstvu. Za prihodnje praznike je bil zbor pripravljen, pa na sam božič g. pevovodja hudo za influenco zbolil. Vsled tega je to petje moralo za nekoliko časa nehati.

Dr. A. M.

Cerkveni listi.

Listov, ki služijo samo ali najbolj le cerkvenim rečem, imamo Slovenci več in sicer izhaja »Zgodnja danica« v Ljubljani vsak teden ter jo vrejuje že dolga leta msg. Luka Jeran; v Gorici izhaja pa »Rimski katolik« vsak mesec in urejuje ga prof. dr. Anton Mahnič. Ta list in pa »Duhovni pastir«, ki ga urejuje č. g. Anton Kržič v Ljubljani, po enem zvezku v meseci, sodita v prvi vrsti čč. duhovščini, a za ljudstvo izdaja č. g. O. St. Škrabec v Gorici vrlo »Cvetje z vrtov sv. Frančiška«. Poleg teh listov pa izhaja še v Ljubljani »Kršč. detoljub« in »Angeljček«, oba urejuje č. g. katehet A. Kržič. Prvi izhaja že 5. leto, drugi pa šteje doslej že 6 zvezčkov. Vredna sta, da ju imajo v vsaki slov. rodlini.

Mili darovi za družbo vednega češčenja:

Stranice 2 fl., Kopriwnica 8 fl. 60 kr., sv. Jurij v Slov. goricah 14 fl., Ptuj 6 fl. 87 kr., Mala nedelja 6 fl., Svinje 5 fl. 50 kr., Rogatec 9 fl., Negova 5 fl., Sv. Ana v Slov. goricah 10 fl., Središče 4 fl. 58 kr., Ormož 10 fl. 97 kr., Sv. Nikolaj pri Ljutomeru 7 fl. 54 kr., Sv. Alojz v Mariboru 2 fl. 50 kr., neimenovana dobrotnica v Mariboru 200 fl., Žusem 16 fl., Buče 17 fl., Zibika 8 fl., Velika nedelja 22 fl. 37 kr., Pernice 8 fl. 17 kr.

Gospodarske stvari.

Pesja steklina.

(Konec.)

Hitro, ko se je opisana nesreča prigodila, lečili so ranjence Sadagorski zdravniki dr. Geller in dr. Menkes, ter so njim izpirali rane s sublimatom; zdravniki so

morali bedeti celo noč pri ranjencih, ker so bile rane večidel težke; tako je imel n. pr. eden nos odgriznjen, drugemu je volk kožo raz čelo potegnil, tretji je izgubil uho, itd. Tudi jaz sem imel četrte rane, namreč razun one na dlani, še tri na lici. V ponedeljek, dne 20. aprila izžgal je dr. Zaloziček v Črnovicah vse rane s posebno pripravo.

V sredo, dne 22. aprila v jutro pripeljal sem se v Bukarešt. Podam se naravnost k prof. Babes. V Bukarešti bili so nekoliko v zadregi, ker jih niso pričakovali toliko, in tako težko ranjenih. Vračenje pričelo se je takoj. Lečijo pa steklino na ta način, da ranjencem cepijo v trebuh hrbtancev mozeg kuncev (domačih zajcev), ki so vsled stekline crknili. Nam so še razen tega tudi kri vcepljevali. Kuncem trov, ki povzročuje steklino, vcepljujejo v možgane. Vsled tega taki kunči za nekoliko dni pocrkajo po tihi steklini. Bolne živali ležijo mirno, le sline se jim v obilni meri cedijo iz gobca. Crknjenim živalim izvzamejo hrbtanski mozeg, ter ga hranijo v posebnih steklenicah trinajst dni; v tem času je ta mozeg najslabši trov (gift), s katerim se cepljenje stekline navadno počenja. S časom pa se vcepljuje vedno močnejši trov, t. j. mlajši mozeg, dokler se dospé do edendnevnega; a tudi mozeg, katerega so iz ravnokar crknjene živali vzeli, rabi se nazadnje za cepljenje!

Pri tem odloči prof. Babes prehod od slabega do močnejega trova, ter njega množino, za vsakega bolnika posebej. Mozeg v steklenicah razdrobijo, v juhi od telečjega mesa razpustijo, ter v brizgalnice po 2—5 gramov raztočijo. S temi brizgalnicami se trov ubrizga ali vcepi bolniku.

Različno je tudi to, kolikokrat se kateremu bolniku lečilo vcepi. Mi smo morali nekateri dan po štirikrat prihajati, ter se nam je vsakokrat po dvakrat ubrizgovalo tako, da so mene za mojega prvega lečenja v Bukarešti blizo do dvestokrat cepili. Pri tem pa je ravnanje z lečilom in delovanje zdravnikov sila nevarno. Vše dihanje trova je škodljivo, a največja nevarnost preti, če se, kakor se je enemu zdravniku pri meni enkrat zgodilo, brizgalnica sterc. Ako mu pri tej priložnosti trov brizgne v oko, ali kako odprto rano, more ga otroviti. Zategadelj so pa tudi vsi zdravniki in služabniki, ki na taki bolnišnici delujejo, proti steklini cepljeni. Od takih služabnikov, pa tudi od psov, ki so na enak način cepljeni, so tudi jemali kri, ter nam isto razun mozga od kuncev vcepljevali. S tem hočejo bolniško kri stanovitnejšo proti trovu storiti. Cepljenemu psu so trikrat s steklino v možgane vcepili, pa nobenkrat ni stekel, kar kaže, da je cepljenje proti steklini ravno tako koristno, kakor ono proti kozam ali osepnicam.

Cepjenje ni boleče in cepljenje s toplo krvjo je celo prijetno. Vendar pa se po cepljenju pojavlja mrzlica, jed ne diši, ter spanec bolniku manjka. Pa to ni pri vsacem bolniku enako. Jaz sam sem imel tri dni posebno veliko trpeti, ter so mislili, da se pri meni počenja vže prava steklina. Prav v tem času je v isti bolnišnici, v kateri sem se jaz zdravil, umrla za steklino židovska deklica, katero je v Sadagori isti stekli volk ogrizel. Slednjič sem proti volji zdravnikov vstal iz postelje ter se postavil v vrsto bolnikov, katere so ravno v tem času cepili. Dozdeva se mi, da mi je ravno ta močna volja, naj živim, pomagala, čeravno je preteklo še mnogo časa, preden so mi zdravniki le samo upanje izrekli, da ozdravim, in še dolžje je trpelo, da so me zdravega iz bolnišnice izpustili.

Četiri tedne po mojem povratu iz bolnišnice, sem se pa na svet prof. Babes zopet podal v Bukarešt, da lečenje še enkrat počnem. To sem storil tem raje, ker je ravno ob času, ko sem bival kot ozdravel v Črnovi-

cah — umrla na 26. dan potem, ko jo je vzgrizel volk, ona žena, katera je bila zavoljo težkih ran ostala v Črnovicah, ter so jo bili nekoliko časa po mojem povratu iz Bukarešta pustili kot ozdravlo iz bolnišnice.

Tudi od onih dvajset v Bukarešt potujočih ranjenih so umrli trije za steklino. Pri nekem dekletu, katero je še le za nami prispelo v Bukarešt, kazala se je steklina vže pri njenem priходу; bila je vračenje prepozno pričela. Ostalim dvém umrlim so po izreku zdravnika dr. Zalozičeki-ja rane premalo izžgali, ker sta bila prepozno prišla v bolnišnico v Črnovicah ter bi bila vlak v Bukarešt zamudila, ako bi se zdravniki dalje časa z njima bavili.

V obče bil je tedaj vspeh vračenja stekline v Bukarešti v tem slučaju dober. Dozdeva se mi pa, da je tudi pri tem glavna reč to, da se rane čem prej dobro izžgejo.

Po izreku zdravnikov je volčja steklina najhuja, ker je pri tej čas njenega razvijanja kratek, kar povzroči, da bolnik lahko med zdravljenjem steče. Različna je steklina tudi gledé udov, kateri so ranjeni; rane v obrazu so najnevarnejše. Treba se je tedaj nesrečniku prej, ko mogoče podati v bolnišnico za stekle. Vsak naj gre tje s pomirljivim upom, da gotovo doseže ozdravljenje. V Rumuniji je to zdravljenje vže celo v navadi, ter nikdar v bolnišnici ne manjka bolnikov. Seveda so tam tudi razmere gledé stekline žalostnejše. Tam pa morajo oblastniki vsacega po stekli živali ranjenega v bolnišnico za stekle oddati. Domače, kakor tuje bolnike zdravijo brez nagrade.

Na pomirjenje ljudstva bodi povedano, da je občevanje s steklami ljudmi brez vsake nevarnosti. Še nikdar se ni dogodilo, da bi se steklina od bolnega človeka na drugega prenesla. Najbolje je, z bolnikom lepo ravnati ter skrbeti za to, da si nevarnosti svoje bolezni ne postane svest. To pa tudi najbolje podpira vračenje.

Sejmovi. Dne 22. januarija v Mozirji in v Gradci. Dne 25. januarija v Koprivnici in v Studenicah. Dne 28. januarija v Artičah.

Dopisi.

Iz Maribora. (Podporno društvo za odpuščene kaznjence v Mariboru) se je osnovalo dne 2. maja 1891. Predsednik mu je Ant. Markovich, nadravnatelj, tajnik Vilj. Prinzhofer, pristav, blagajnik Jož. Reisel, priglednik, vsi trije uradniki v kaznilnici Mariborskeje. Društvo skrbi za tiste kaznjence, ki se odpustijo in so vredni podpore n. pr. kateri so postavili prelomili le v sled nagle razburjenosti ali pa so se poboljšali v kaznilnici in potem zunaj ječe ne najdejo ne službe ne dela, ko jih vse črti. Udnina je 50 kr. V prvem glavnem zborovanji 13. januarija 1892 se je g. predsednik A. Markovich razveselil nad številom udov, ki raste mogočno in sklicavajoč se na sv. Ignacija Loj. povdaril je, da udje morejo zadovoljni biti z uspehom, če le enega odpuščenca rešijo pogina npravstvenega. Med pospešitelji društva, katere je navajal, se odlikujejo mil. knez in škof dr. Napotnik, dr. Vikt. Leitmayer, dvorni svetovalec, dr. Gertscher, predsednik okrožne sodnje v Celji. V odgovornem delu svoje besede je g. predsednik naznanil, da se je do zdaj 22 odpuščenim kazencem priskrbelo služba ali delo, 48 gld. 26 kr. njim razdelilo za obleko, ki se je napravila v kaznilnici; mimo tega je društvo prosilo nekatere občine, da ne zavržejo iz ječe domu se vrnivših varovancev, ki so dobrosrčni pa ubogi.

Iz Brežiškega okraja. (Posojilnica.) Dragi narodni gospodje v mestu in okolici, še eno dobro in

potrebno stvar osnujte, to je posojilnico. Tega denarstvenega zavoda je močno za mesto in okolico potrebno, kajti posojilnice, dobro urejevale, imajo veliko zaslugo za stiskane prebivalce, toda pri denarstvenem zavodu morajo biti dobrosrčni možje, ne pa taki, ki gledajo samo na svoj dobiček. Zatoraj, dragi narodnjaki, ako vam bo prišla tista dobra misel, da bi tako potrebni denarstveni zavod osnovali, ravnajte se po zgor navedenih načelih, da pride denarstveni zavod takim v roke, ki ne bojo imeli vseh prstov k sebi obrnjenih. S tem bote pokazali ljubezen do bližnjega in ljudstvo bo s tem preverjeno in bo imelo vse zaupanje do svojih. Veselje smo tudi doživeli, da imamo tudi dva narodna in poštena trgovca, ki njima ni samo za naše peneze, nego tudi za naš narod, zatoraj naj velja: svoji k svojim, ne pa k nemčurjem, in še celo k protestantom! — Žalostna za nas je pa bila volitev okrajnega zastopa, ker so naši nasprotniki s pomočjo nemčurskih kmetov, kojih je največ na Bizeljškem, zmagali. Drugo žalostna je ta, da c. kr. okrajno glavarstvo gleda srpo na slovensko uradovanje. Tako je sklenila občina Globoko, da ne bo več nemških dopisov sprejela, ali c. kr. okrajno glavarstvo je občini zažugalo globo 100 gld. češ, da se mora nemško sprejemati. Kaj takega ni storil noben prejšnji okrajni glavar, še celo ne g. dr. Wagner, ki je Nemec rojen. Mislim, da se je omenjena občina pritožila na višem mestu; če ne bo tudi tam zadela kje na gospoda, kakor ga imamo v Brežicah.

Iz Polic pri Radgoni. (Radost.) Ko smo vaš dopis od Zgornje Radgone brali o domoljubnem denarnem zavodu, katerega so ti blagi možje ustanovili; bil bi človek kar vskliknil od veselja: To je lepo! Sedaj bode kmet imel denarno, domačo pomoč ter mu ne bo treba pri tujci za dragi denar pomoči iskati. Tukaj bo lahko vsak poštenjak denar dobil, pa tudi ga lahko vlagal. Odslej ne bo treba tujcu krvavo zasluženega denarja nositi, ampak domačini mu ga bojo hranjevali in mu obresti dajali. To je kaj lepo in radostno za okolico. Naj jo torej že le dobimo kmalu! J. P.

S Kapele pri Radgoni. (Slepec pa zdravnik.) V Turjancih je umrl dne 9. decembra minolega leta 77letni samec, Matej Ferenc, po domače Matjaž Dolevec. Že 17letnemu mladenču so mu oči iztekle ter je popolnoma oslepel. Ker je bil bistre glave, dal si je čitati zdravniške knjige, ter se je poprijel zdravljenja. Posrečilo se mu je tu in tam, zato se je glas raznesel o »slepem doktoru« na daleč in široko. Od Drave, iz Slovenskih gor, posebno pa iz Prekmurja dohajali so bolniki v mnogem številu k »etemu temnemu dohtarju«. Ko je bil že na mrtvaškem odru, prišli so še nekateri bolniki, ker niso znali, da je umrl. Njih glasno ihtenje pa je pričalo, kako mlo jim je za-nj. Mnogim je neki otel življenje in pomogel k črستمu zdravju, zato jim bodi priporočen v molitev in v hvaležen spomin; usmiljeni Bog mu pa daj večni mir in pokoj!

Od sv. Lovrenca ob kor. žel. (Raznoternosti.) Lansko leto se je pri nas slabo obneslo, vseh pridelkov je bilo prav malo, samo sadje se je dobro obneslo, da smo tolkle precej napravili in dobro, ker vino se pri naših krčmarjih večidel slabo dobi. Samo zima nam je letos mila, ker nimamo veliko snega, bi skoraj rekel, več blata, kakor snega, ker pri nas so ceste zelo slabe, samo tam ne, kjer naši tržani vozijo; tam si jih pridno popravljajo, mi pa pomagamo pridno plačevati. Posebno tista občinska cesta, ki pelje iz trga na Puščo; tam ti je tako, da menda že skoraj vola ne bo videti iz blata, zdaj je seveda boljši, ker je zmrazilo; kadar je suho, takrat se mora pa človek varovati, da si noge ne polomi, tako pečevje gleda tu pa tam iz zemlje. Ker po noči pri nas nimamo druge razsvetljave, kakor luno, če